

SLOVENIJA

THE SLOVENIA The only South Slavic Newspaper in Wisconsin
OFFICIAL ORGAN OF THE SOUTH SLAVIC BENEVOLENT SOCIETY "SLOGA" OF WISCONSIN.
URADNO GLASILO JUGOSLOVANSKE PODPORNE ZVEZE "SLOGA" V WISCONSINU.

MILWAUKEE, WIS., NOVEMBER 17, 1916 — 17. NOV. 1916

Phone Hanover 4187-R

VOL. 2. LETO 2.

"Entered as second - class matter December 22, 1915, at the post office at Milwaukee, Wisconsin, under the Act of March 3, 1879."

VOJNI PREGLED

Zadnjih sedem dni so bila skoro vsa bojišča pozorišče vročih bojev, v katerih so ententni zavezniki dosegli več važnih uspehov. Izjema je samo Transilvanija, kjer so Nemci nekoliko napredovali.

Dobruđa.

Najvažnejše spremembe so se dogodile zadnje dni v Dobruđi, kjer so se ruske in rumunske čete več tednov umikale ter prepustile vojski centralnih zaveznikov pod vodstvom Mackensona skoro že celo Dobruđo, kar je napravljalo položaj Rumunije naravnost obupen. V tej stiski je rumunski kralj poslal apel na svoje zaveznike ter jih rotil, da naj mu vendar pošljejo potrebno pomoč ter tako obvarujejo njegovo deželo pred enako usodo, kakršna je zadela Srbijo. Rusija se je odzvala temu apelu in poslala znatno pomoč.

Zopet je bila Rusija tista sila, ki je prekrizala nemškemu generalnemu štabu načrt, vsaj začasno, če že za stalno ne. Ko je Francozom trda predla v prvih mesecih vojne, so na njihov poziv Rusi udarili z veliko silo na Nemce in Avstrije ter tako zmanjšali pritisk na Francoze. Tudi Italjane so rešili Rusi pred avstrijsko silo. Sedaj je prišla na vrsto Rumunija in tudi njej pomagajo iz stiske.

Silna ruska ojačenja so v Dobruđi omogočila, da so ruske in rumunske čete pod poveljstvom ruskega generala Saharova reorganizirale ter pričele z ofenzivo, ki je takoj v prvem tednu vrgla nazaj Mackensenovo vojsko za celih 35 milj. Rusi in Rumunci so se namreč umaknili prav do Dae- nič, ki leži 15 milj severno od trdnjave Hirsova. Ta trdnjava je padla v prvih par dneh nove ofenzive. Ko je bila enkrat izgubljena ta črta, se je moral Mackensen umakniti še bolj proti jugu in zadnja poročila pred zaključkom lista naznanjajo, da se vrši huda bitka 20 milj južno od Hirsove in sicer gre za omenjeno železnico, ki je za Rumunce izrečno velike važnosti. Levo Mackensenovo krilo je do sedaj največ trpe- lo.

Poročila iz rumunskih in ruskih virov zatrjujejo, da so boleznini in porazi demoralizirali sovražnika, ki je izgubil eno tretjino svoje moči. To je baje vzrok, da se Mackensenova vojska tako hitro umika.

Transilvanija.

Manj sreče pa imajo Rumunci v Transilvaniji, kjer so doživeli več občutnih porazov. Jugovzhodno od prelaza Rdeči stolp so si Falkenhaynovi čete osvojile kraj Surdoin, ki leži 16 milj globoko v Rumuniji.

Lokalen uspeh je Falkenhayn dosegel tudi zapadno od prelaza Predeal, kjer si je osvojil več rumunskih strelnih jarkov in zajel okrog 1000 jetnikov. Rumunske čete so napadale z znatno silo.

Nemci in Avstrijci zahtevajo zase znaten uspeh ob poti, ki vodi v Valahijo, kjer so zajeli 1800 sovražnikov.

Temu nasproti so tudi Rumunci dosegli nekaj manjših zmag na tem bojišču. Vendar pa so nekateri nemški vojni strokovnjaki mnenja, da bo Rumunija do Božiča popolnoma v oblasti Nemčije in njenih zaveznikov, na kar bodo ti pričeli prodirati proti O-

desi. V tem slučaju bi se morali Rusi umakniti iz Galicije in Bukovine. Te trditve so še daleč od uresničenja.

Srbska zmaga

Srbi so dosegli znaten uspeh nad Bolgari in. Nemci pri reki Černi, jugovzhodno od Monastirja. Srbom je pomagala francoska artilerija ter tako prisilila sovražnika, da se je umaknil skoro za dve milj. Srbi so zajeli 1000 sovražnikov. Bitka je trajala dva dni. Srbi so na tem bojišču ujeli 6000 jetnikov od 12. septembra.

Srbi so si osvojili tudi vas Iven in napredovali severno od Eliselo. Nemci poročajo, da so bili Srbi odbiti z velikimi izgubami.

5000 nemških ujetnikov

Vseverni Franciji ob reki Auroe so Angleži dosegli sijajen uspeh, ko so iznenadili Nemce s svojim silnim napadom. Angleži so več dni obstreljevali nemške pozicije in potem nenadoma napadli. Pred no so se Nemci dobro zavedali, so jim bili Angleži že za hrbtom. Nemci so se pripravljali ravno na zajutrk, katerega pa niso imeli časa použiti, použili so ga lačni sovražniki, a nemške ujetnike so pogladi proti angleški bojni črti in jim obljubili zajutrk v ujetništvu. Število nemških ujetnikov znaša nad 5000. Angleži so napredovali za eno miljo daleč in za 5 milj na široko. Osvojili so si kraje Hamel, Beaumont Hamel, Divien in Beaucourt. Vsi ti kraji so bili močno utrjeni in Beaucourt se je smatral naravnost za nepremagljivo utrdbo. Bitke se nadaljujejo.

Česa si vsega ne izmislijo?

V Philadelphiji živi natakari in pomivalec posode Benjamin Goodman, ki vedno sanja o tem, da nekega dne poroči bogato nevesto. Vedno je pričakoval, da se bo kaka bogata ženska vanj zaljubila. To njegovo slabost so poznali tudi njegovi tovariši in eden izmed njih si je izmislil prav velik "trik". Domišljavemu natakarkarju so povedali, da se je vanj zaljubila neka bogata ženska iz New Yorka z imenom Pearl Schwartz. Natakark Goodman je mislil, da je sedaj prišel njegov čas in uresničenje njegovih sanj; zato je pričel s snubitvijo. Vsa stvar je šla gladko, kakor bi bila z maslom namazana. Prišel je dan poroke. "Nevesta" je nosila športno kikirlo, belo svilen bluzo, črno kravato, svilene nogavice in črn klobuk z rujavim pajčolanom. 150 gostov je bilo na ženitovanju. Razume se, da tudi plesa ni manjkalo. Tudi "nevesta" je plesala; toda usoda je zahtevala svojo žrtev. "Nevesti" je nek nerodni plesalec zbil klobuk z glave in s klobukom tudi lase in — neveste ni bilo več; mesto neveste Pearl Schwartz je bil Morris Diekler. Prevarani ženin bo moral še naprej čakati, da se vanj zaljubi kaka bogatinja.

Robert Hastings, Cleveland, O., je svoj čas zgubil ves spomin. Kmalu nato je izginil. Sedaj je pisal iz strelnih jarkov v Franciji. Spomin se mu je povrnil. — Tudi razum? se mu je gotovo povrnil!

Predsedniški kandidat Hughes bo najbrže stopil v "španovijo" z bivšim predsednikom Taftom. Oba sta advokata po poklicu.

Prvi občutnejši mraz je zahteval v Chicagu štiri človeške žrtve

AVSTRIJSKI POSLANIK ZA Z. D.

Avstrijsko poslaništvo v Washingtonu je bilo brez glave od 11. sept. 1915, ko je bil na zahtevo Združenih držav odpoklican avstrijski poslanik Dumba zaradi nepostavnih dejanj in zaradi njegovega kritiziranja predsednika Wilsona. Sedaj se poroča iz Washingtona, da je avstrijska vlada poslala ime novega poslanika v odobrenje naši vladi. Novi poslanik je grof De Tarnow - Tarnowski. On je po rodu in po imenu Poljak in najbrže nič več, ker avstrijska vlada ne da nikomur važnega mesta, ako ni prepričana, da je z dušo in telesom samo Avstrijec in nič drugega. Grof De Tarnow je bil do sedaj avstrijski minister v Sofiji, a prej je opravljal diplomatske posle v več drugih državah. Bil je tudi poslanik avstrijskega poslaništva v Washingtonu. Prejšnji poslanik Dumba je vseeno obdržal svoj portfelj, čeprav je živel v Avstriji. Umrl je pred nekaj dnevi. Imenovanje novega poslanika pomenja, da so prišli odnosi med Avstrijo in Združenimi državami zopet nazaj v normalni tir.

Nima časa, da bi si poiskal ženo.

V New Yorku živi samec, ki je preveč zaposlen, da bi si poiskal družico za življenje. Zato se je pogodil z nekim svojim prijateljem, da ta dobi zanj primer- no nevesto. Ako se mu to posre- či do božiča, tedaj dobi za nagrado \$1000. Ta z delom preobložen samec je Albert F. Shore, blagajnik in ravnatelj Old Shore Manufacturing Co. Star je 34 let, nemškega pokolenja, rojen v Ameriki. Angleški časopisi so o njem prinesli natančen popis. Pravi, da je tudi sramežljiv, toda, kar je glavno, precej bogat. Kar se tiče njegove neveste, ima pa popolnoma fiksne ideje. Stara mora biti okrog 24 let, dobrega zdravlja in dobre izobrazbe. More biti ali blondinka ali brinetka; prednost imajo vseeno brinete. Ako ima denar ali ne, to ne dela nobene razlike. Pred vsem pa mora biti takega temperamenta, da se bo strinjal z Shore-ovim, to je, mora biti premišljena in ukazljiva. "Družabne metuljke" naj se ne prijavijo.

Šola za sufragetke.

Komaj je volina borba minila, so že sufragetke zopet na delu za nove zmage pri prihodnjih volitvah. V letu 1917 se bo po celih Združenih državah vršila neprestana agitacija v prid ženske volilne pravice. Toda če bi kdo mislil, da ženske ne vedo, kako bi se lotile tega velikega dela, bi se poseteno motil. Vse imajo tako lepo planirano, da more prinesiti uspehe. Prva točka na programu za prihodnost so "sufragetske šole", ki bodo ustvarjale govornice in agitatorice. Ena taka šola je bila otvorjena v Bostonu v ponedeljek. Taka šola traja samo en teden. Pouk sestoji iz predavanja o govorništvu, o zgodovini sufragetstva, o dokazih za potrebo ženske volilne pravice, o organizaciji, o postavodajstvu in o tem, kako seznanjati javnost. Kakor izjavljajo voditeljice, se je prijavilo za te šole mnogo žensk po vseh onih državah, kjer še ni ženske volilne pravice in kjer je še nepopolna.

Pridobivajte nove naročnike; več bo naročnikov, boljši bo list!

DRAGINJA V NEMČIJI

Statistični urad vojnega odbora v Berlinu je izdelal statistiko o tem, koliko se je življenje podražilo vsled vojne. Ta statistika se nanaša na 4000 domovanj vseh stanov v desetih mestih. Primerjajo se cene v letu 1908 in v aprilu tega leta. Življenje četveroglavne družine se je podražilo za \$11 na mesec kljub temu, da se sedaj mnogo manj kupuje, oziroma uporablja. To pomenja, da se je življenje podražilo za 73.47 odstotkov; — Kruh se je podražil za 46.90; krompir za 236.14; maslo in margarin ter mast za 68.39; meso za 28.79; ribe za 390; jajca za 226.71; kava za 188.94 odstotkov. Krompirja se sedaj porabi za 50.06 odstotkov več kakor prej dočim se je uživanje kruha skrčilo za 35.49 odstotkov; maslo itd. za 46.78; meso za 57.6 odstotkov.

Cesarska pisarna za živila pošilja po Nemčiji strokovnjaka profesorja Ismar Boas-a, da poučuje ljudi, kako je mogoče najskromneje živeti.

Ta profesor pravi, da je mogoče živeti na malo več kakor nič hrane, toda berlinski soc. dnevnik Vorwaertz vprašuje, če je tako življenje sploh vredno življenja.

Profesor Boas pravi, da imajo ljudje napačne pojme o hrani in da ni nič drugega, da je zdravstveno stanje nemškega naroda v nevarnosti, ako nima zadostno hrane. Prof. Boas pravi, da je to mnenje napačno in da so ljudje pred vojno preveč jedli in če sedaj manj jedo, je to zanje pravi blagoslov. Toda stradalajoči ljudje imajo o tem čisto nasprotno pojme in vsa profesorjeva modrost jih ne more prepričati o resničnosti tega stradalnega nauka. Posebno gospodinje mu delajo preglavice in nikakor nočejo sprejeti tega "blagoslova"; one hočejo kaj takega, kar tudi v žlečodu kaj zaleže. V takih slučajih vzame profesor Boas v roke kredo ter s številkami dokaže svojo trditev in navadno ostane profesor Boas sam s svojimi številkami, ker ljudje prej odidejo iz dvorane.

SIN DA SVOJO KRI ZA OČETA

V La Crosse, Wis. je umrl trgovec Ward Bezinger iz New Albin, Ia., čepravno je njegov sin žrtvoval pajnt svoje krvi, da reši očeta.

Poseben carski ukaz dovoljuje ruskemu finančnemu ministru najetje posojila za dve milijardi rubljev.

V Avstriji pride v kratkem kontrola čez vse živež pod oblast posebnega urada.

Novi avstrijski ministrski predsednik je pl. Koerber.

Vatikan, španska in Združene države so izrazile svoje nesoglasje nemški vladi pri deportiranju Belgijcev v Nemčijo. Samo iz Antwerpena so Nemci deportirali 21,000 Belgijcev. Posebno odločno protestira belgijski kardinal Mercier in njegova zasluga je, da so se omenjene vlade zavezale za to krivično postopanje Nemcev.

Avstrijska zračna flotila je napadla italjansko mesto Padua ter tam z bombami pobila 90 žen in otrok. — Živilo 20 stoletje!?

Ako vam je že naročnina na Slovenijo potekla, obnovite jo!

ZDR. D.-BANKA VSEGA SVETA

Sedanja evropska vojna je napravila Združene države banko vsega sveta. Vlade skoro vseh večjih držav, bankirji, trgovci in fabrikanti zastavljajo ameriškim bankam svoje obveznice ali bonde, ker rabijo gotovino "cash". Zvezni rezervni odbor pravi, da imajo bankirji v Združenih državah skoro za dve milijardi dolarjev obveznic od tujih vlad, bankirjev, trgovcev in fabrikantov in sicer: Evropskih obveznic za \$1,627,000,000; Anglo - ameriških za \$212,000,000; Srednje ameriških za \$88,000,000; ter kitajskih za \$4,000,000. V kolikor gre za evropske obveznice, morajo biti iste plačane leta 1916. — \$30,000,000; leta 1917. — \$103,000,000; l. 1918 — \$260,000,000; l. 1919 — \$300,000,000; leta 1920 — \$500,000,000; ostalih \$229,000,000 bo moralo biti plačanih naslednjih par let. K temu pridejo še obresti. Toda ta dolg je jako majhen v primeri z onim dolgom, ki ga imajo posamezne evropske države doma. Plačevati te ogromne dolgove ne bo posebna slast za Evropejce.

KOLIKO LESA BO RABILA EVROPA PO VOJNI?

Evropa bo rabila za eno milijard dolarjev lesa prvo leto po vojni. Tega mnenja je dr. Edward Pratt, načelnik urada za domačo in tujezemsko trgovino. Ob koncu tekočega leta bo znašalo pomanjkanje lesa in lesnih izdelkov vrednost od \$400,000,000. Velik del tega pomanjkanja bo treba nadomestiti po vojni. K temu pridejo še potrebe, ki so nastale zaradi vojne. V Franciji, Belgiji itd. bo treba nanovo graditi na tisoče poslopij in drugih zgradb. Računa se, da se bo samo v ta namen potrebovalo lesa za okrog \$400,000,000. K temu številu pride končno še stalna letna uporaba lesa v Evropo, za okrog \$580,000,000. Ako sedaj seštejemo ono količino lesa, ki je zaostala zaradi vojne, dalje ono pošiljatev za zadostitev izvanrednih potreb ter končno še stalno letno pošiljatev, tedaj se z gotovostjo lahko računa, da bo prvo leto po vojni Evropa rabila najmanj za \$1,000,000,000 lesa kljub vsem odbitkom. To pomenja, da bodo sekire in žage pele svojo peš po ameriških gozdovih, čepravno ne bo Amerika sama preskrbela vsega tega lesa, temveč nekako eno četrtino. Statistika o tem, kdo preskrbuje Evropo z lesom, izkazuje za leto 1913 sledeče podatke: Združene države za \$84,000,000; Rusija za \$88,000,000; Švedska za 84,000,000; Avstro - Ogrska za \$68,000,000; Kanada za \$50,000,000; Finska za \$47,000,000; Nemčija za \$26,000,000; Norveška za \$24,000,000 in Rumunija za \$5,000,000.

Na Združene države bo brez dvoma prišel dosti večji del po vojni, kakor je prišel pred vojno; kajti lesna industrija v Evropi bo razven v Švediji in Norvegiji dočela disorganizirana zaradi vojne, pri tem ko bo pri nas bolje organizirana, kakor je bila pred vojno.

75 milijard vojnega dolga. Na podlagi zanesljivih podatkov trdijo uradniki Mechanic & Metal Bank New York, da bo

vojni dolg sedmih glavnih v vojno zapletenih držav, v kratkem narastel nad 75 milijard dolarjev.

Vojna sedaj stane \$105,000,000 vsakih 24 ur. Izdatki ententnih zaveznikov (Anglija in dr.) so skoro še enkrat tako veliki, kakor oni centralnih zaveznikov (Nemčije in dr.). Ko je v aprilu t. l. ta banka napravila prvo analizo o stroških evropske vojne, tedaj je vojna stala vsak dan \$90,000,000. In ako bo trajala vojna do polovice prihodnjega leta, tedaj bo ta vojni dolg narastel na 100 milijard dolarjev. Kako strašno draga je sedanja vojna, bomo najbolje videli, ako jo primerjamo z drugimi velikimi vojnami, ki so bile do sedaj smatrane za najdražje.

Napoleonove vojne leta 1793 — 1815 \$6,250,000,000.

Ameriška civilna vojna l. 1861 — 1864 \$8,000,000,000.

Francosko pruska vojna l. 1870 — 1871 \$3,000,000,000.

Južno afriška vojna 1900—02 \$1,250,000,000.

Rusko japonska vojna l. 1904 — 1905 \$2,500,000,000.

Evropska vojna l. 1914 — 17 \$75,000,000,000.

Samo na sedanji dolg evropske vojne, bodo morale države plačevati \$3,800,000,000 obresti. — A kje je še konec?

1,820 trgovskih ladij potopljenih

Vojna zahteva strašne žrtve povsod, kjer se pojavi. Grozne so izgube na porušeni domovih, upostošenih poljih, podrtih mostovih, porušeni železnicah, na izstreljeni municiji itd, a nič manj grozne niso izgube na morju, zlasti na številu trgovskih ladij, od katerih je bilo potopljenih v dosedanem 27 mesečnem teku nič manj kakor 1820, imajočih skupno 3,328,584 ton.

Zadnji mesec oktober je bilo potopljenih 127 trgovskih ladij, kar je več kakor v kateremkoli izmed zadnjih sedmih mesecev.

V oktobru je bilo med potopljenimi ladjami največ norveških, namreč 56; angleških je bilo 38. Toda po številu ton so Angleži več zgubili nego Norvežani. New yorški "Journal of Commerce" izkazuje, da pripada Angliji in njenim zaveznikom 75 odstotkov potopljenih ladij, 18 odstotkov jih pripada nevtralnim državam in samo 7 odstotkov jih pripada Nemcem in njenim zaveznikom.

Ženske za preizkavo draginje.

Minuli teden je zborovala v Milwaukee organizacija The Wisconsin Federation of Women's clubs. Na eni izmed svojih sej je konvencija sprejela tudi resolucijo, v kateri se predsednik Wilson prosi, da naj prične z preizkavo sedanje draginje. Resolucija se glasi: "Wisconsinska federacija ženskih klubov, zbrana na svoji konvenciji na 9. nov. izraža predsedniku Združenih držav željo, da naj se odredi potom tozadevnih departmentov preiskava visokih cen, kakor tudi načinov, po katerih se bi se dale cene znižati, ter o vspehih poroča čim prej".

Ženske zahtevajo preiskavo, a delavske organizacije se malo brigajo. Kakor ta slučaj kaže, so ženske bolj vredne volilne pravice kot mnogi moški!

Mraz je napravil velikansko škodo na pomarančah v Texasu.

"SLOVENIJA"

The Slovenia

Tednik.

Izhaja vsaki petek.

Izdajatelj: Družba Slovenija.
408 Park St., Milwaukee, Wis.

*Naročnina:

Vse leto \$1.50
Pol leta \$-.75
3 mesece \$-.40

"THE SLOVENIA"

Weekly.

Publisher: Slovenia Publish. Co.
Owned by F. X. Veranich.

408 Park St., Milwaukee, Wis.

Subscription.

One year \$1.50
6 months \$-.75
3 months \$-.40

Posamezna številka 5 centov

47

ŠIBRE IZ VOLILNEGA BOJA

Stroški prav kar minolih volitev za predsednika, senatorje in kongresmane se cenijo na deset milijonov dolarjev. Znatel del te ogromne vsote odpade na republikance, ki niso štedili denarja, da bi izvolili svojega kandidata Hughes-a. V ta namen so se baje potrošili celi trije milijoni. Kdo jih je plačal? Hughes jih ni! Plačali so jih oni, v kojih službi je bil, bogataši!

Demokratje so baje potrošili 2 milijona dolarjev za izvolitev Wilsona. Tudi predsednik Wilson ni sam plačal svojega računa. Se mu ne izplača, kajti moral bi biti pred sednik skoro 27 let, da bi pri sedanjosti plačal (75,000 letno) dobil samo stroške povrnjene; delati bi moral zastoj. Račune volilnih bojev plačuje stranka, za manjše urade plačujejo kandidatje sami.

Samo ob sebi se razume, da ima oni največjo besedo pri stranki, ki plača največ njenih računov. Od onih strank, za katere kapitalisti plačujejo račune, delavci ne morejo zase veliko pričakovati.

Podpredsedniški kandidat bivše progresivne stranke John M. Parker pravi: "Izvolitev predsednika Wilsona je odločen protest zapada in juga, — predvsem zapada, zoper vladno stokratopitnežev v republikanski stranki. Ista izvolitev je dalje nov razglas politične neodvisnosti, ki pomenja veliko za bodočo prosperiteto in blaginjo naroda!" — Gospod Parker ima deloma prav.

Vance C. McCormick, načelnik narodnega odbora demokratske stranke, je za časa volilnega boja zhušfal za 15 funtov. Gotovo mu ni žal za izgubljene funte, tem manj, ker niso bili izgubljeni! Kaj se hoče, kjer je čast, tam je tudi delo in žrtve!

Neki chicaški časopis, Rooseveltov privrženec pravi, da so republikanci zato izgubili, ker je bilo preveč boječnosti v njihovi volilni kampanji. Seveda, navesti je treba nekaj za vzrok poraza! Mi pravimo, da ni bilo veliko boječnosti v republikanski kampanji, ker je bilo dosti denarja na razpolago in denar ni boječ. Več je pripomogel k porazu nazadnjaški program stranke, kajti demokratje so bili toliko naprednejši v programu in toliko bogatejši na uspehih, da so jim republikanci segali samo do gležnjev. — To ni pisano iz delavskega stališča, temveč s splošnega ameriškanskega.

Odvetnik Long, St. Louis, Mo. je spravil na dan vprašanje, če bi republikanski predsedniški kandidat Hughes sploh imel pravico biti predsednik Združenih držav, ker je bil njegov oče angleški državljani ob času, ko je bil kandidat Hughes rojen. Zakon pravi, da mora biti predsednik "natural born", a Hughes je pa samo "native born", to je, da je bil rojen v tej državi. Long tolmači, "natural born" tako, da morajo že stariši biti državljani. Za slu-

čaj Hughes-ove izvolitve bi to vprašanje najbrže prišlo pred vrhovno zvezno sodišče.

Starokopitneži in nazadnjakari sedaj dolžijo Roosevelta, da je on kriv poraza republikanske stranke. Trdijo celo, da so progresivci nalašč volili za Wilsona, ker so se hoteli maščevati nad republikanci, ker niso hoteli sprejeti Roosevelta za svojega kandidata. Hughes-ov poraz baje kaže nujno potrebo po Rooseveltu, kot predsedniškem kandidatu za 1920 — Tako in enako besedičenje so sicer slaba tolažba, a bolje nekaj kakor nič!

Čeravno je dobil predsednik Wilson nad 400,000 glasov več kakor njegov republikanski tekmeček Hughes, demokratje vseeno ne bodo imeli večine v poslanski zbornici. Republikanci in demokratje bodo imeli približno enako število glasov, zato bo odločeval ostanek poslancev, to so, progresivisti in naprednjaki, neodvisneži in socialist. — V senatu imajo demokratje večino.

Tisici slovenski listi, ki polemizirajo s svojimi mislenskimi nasprotniki s psolvkami, zabavljanjem in osebnimi napadi, naj imajo zavest, da niso osamljeni v svojem "poklicu". Nekateri nemški in v nemškem duhu pisani angleški listi se poslužujejo zgornj navedene slovenske "taktike" zoper sedanjo demokratsko administracijo, zlasti zoper Wilsona. Eden takih listov je tudi "Milwaukee Free Press". Ta se posebno odlikuje v stroki rokovnjaškega časnikaštva. Ob priliki Wilsonove ženitve, ga je ta list tako ostudno ometel z blatom, da bi ga noben cestni pobalin ne mogel ostudnejše. Ko se je na podlagi prvih poročil mislilo, da je Wilson poražen, je omenjeni list obžaloval, da ni v Ameriki navede, ki bi poraženega predsedniškega kandidata izgnala iz dežele; to se je seveda nanašalo na predsednika Wilsona. Da taki "revolver žurnali" nimajo dosti prijateljev, kaže Wilsonova izvolitev.

DRAGINJSKE GRANATE

Iz New Yorka se poroča, da se je napetost zaradi visokih cen premoga znatno zmanjšala, ker so cene pri velenakupi precej padle. Tudi premog, ki se je pred nekaj dnevi prodajal po \$10 do \$12.50 tona, ga je sedaj mogoče kupiti po \$8.50 do \$10 pri velenakupih. Predsednik trgovcev s premogom Arthur Rice, pravi, da je za znižanje odgovorno milo vreme in dejstvo, da so ljudje ozdravili od "panike", v času, ko so napolnili svoje shrambe s potrebnim premogom, ker so se bali, da bi se še bolj ne podražil. — Rice je mnenja, da se premog letošnjo sezono ne bo več podražil. Po njegovem mnenju se je premog zatj podražil, ker je primanjkovalo rudarjev, ker mnogo tovarov dela čez čas in ker se je med aprilom in septembrom izkopal manj premoga, kakor navadno. Da so vse te opravičbe za visoke cene precej jalove, mora spoznati vsak razsoden človek. Premogovni barani so povišali ceno brez pravega vzroka. Nato so zglasili potem časopisja, da bo šla cena še višje ter tako pripravili ljudi, da so ljudje kupovali premog z mrzlično hitrico in strahu, da se zopet podraži. Sedaj, ko je spravljen ogromen dobiček, sedaj pa pravijo, da ni nevarnosti za povišanje. Če to ni lumparija, ne vemo kaj je! In nekateri ljudje še vedno trdijo, da podržavljenje rudnikov ni nujno potrebno!?

Washingtonsko poročilo javlja da je letošnji pridelek sladkorne pese v Združenih državah tako obilen, kakor še nikoli do sedaj. Zvezni poljedelski urad sklepa na podlagi poročil, da se je pridevalo okrog 918,800 ton sladkorne pese, ki je zrastle na 680,000 akrih zemlje. — Produkcija sladkorja bo letoš za 44,000 večja ka-

kor je bila kdaj prej. Vseeno pa plačujemo sladkor po 8 in 9 c. funt.

Ako se je že vse podražilo, bi bilo nazadnje čudno, če bi se tudi pivo ne, tudi to je sedaj prišlo na vrsto. Ta novica posebno v Milwaukee ne bo posebno dobrodošla, ker se tu popije toliko te pijače. Ker je skoro nemogoče spremeniti sedanjo ceno za kozarec pive — nikel — bomo najbrže dobivali manj pive. Zakaj so prav za prav povišali ceno piva, javnost še ni zvedela; morda zaradi vojne, morda zaradi podražanja žita, morda zaradi povišanja delavskih plač, morda samo zato, ker se vse drugo draži, morda?

WILSONOVA ZMAGA

Sicer Wilsonova zmaga še ni pribito gotova, ker utegne uradno štetje odkriti kako pomoč prvega štetja in tako spremeniti rezultat v onih državah, v katerih je samo par sto glasov razlike vendar je pak kaj takega skoraj nemogoče — pri sedanjih podatkih in zato se mora Wilson smatrati za bodočega predsednika naše republike.

Kaj moremo pričakovati od Wilsonove vlade? — Wilson ni no vinca na predsedniškem stolcu; on ima za seboj rekord štiriletne vlade. V tej dobi je pokazal kaj zna, kaj zmore in kaj hoče. Dočela naravno je torej, da moremo od njega pričakovati približno to, kar nam je nudil zadnja štiri leta.

Wilson je po poklicu mož učnosti, profesor. Kakor večina ljudi njegove vrste, tako pozna tudi Wilson človeštvo bolj iz knjig in časopisov, kakor pa iz praktičnih izkušenj. Vsled tega sodi razmere med človeštvom na podlagi naziranja in znanja, dobljenega iz knjižnih in časniških virov ter na podlagi vzgojenih pred sodkov. Njegova vzgoja, njegova šola in njegova socialna pozicija vse to je vzrok, da Wilson čisto ne vidi razmer v jasni luči, temveč v nekaki megli. To velja predvsem glede položaja med delavstvom.

Kot gmotno precej dobro situiran idealist ni nikoli okusil boja za obstanek in zato on jako malo ve o tem boju, katerega bijejo milijoni delavnega ljudstva neprestano. Wilson se je sicer tudi boril, on ni držal križem rok v prostem času; spisoval je knjige, razprave itd., a on se ni boril za obstanek, obstanek, še dosti ugoden mu je bil zagotovljen; boril se je za več kakor obstanek. Njegova sposobnost in marljivost sta mu prinesla krasnih uspehov. In vspešni ljudje navadno tako-le mislijo: "Ako sem si jaz pomagal naprej, si drugi tudi lahko, ako hočejo." To naziranje je napačno in dostikrat rodi jako slabe posledice za one, ki stojijo nižje od takih uspešnih ljudi. Za obstoj in napredek človeške družbe so potrebni vsi: od cestnega pometarja gori do predsednika. Zato je v interesu človeške družbe, da vsi stanovi žive v popolni harmoniji med seboj in v zadovoljstvu, v kolikor je to največ mogoče.

Wilson je mož poštenjak. Temu menda ne more nihče oporekati. In ako bi on zadostno poznal tudi življenje, kakoršno živi velika večina ljudi te republike, kateri on predseduje, tedaj bi ga delavstvo lahko smatralo za "svojega", dasi ga sedaj ne more, čeravno zavzema dosti prijaznejše stališče, kakor so ga, zavzemali njegovi bližnji predniki na predsedniškem stolu.

Kljub temu je pa velike koristi za ameriško delavstvo, da je bil izvoljen demokrat Wilson in ne republikanski Hughes, kajti, čeravno Wilson ni poseben prijatelj delavcev, saj nasprotnik njihov ni in je voljen vsaj deloma upoštevati njihove opravičene zahteve, dočim bi bil Hughes kot zastopnik velekapitalistov vezan zavzeti v največ slučajih delavskim interesom sovražno smer.

Dalje je važna Wilsonova izvolitev tudi zaradi nevarnosti, ki preti naši republiki, da se zaple-

te v vojno z Nemčijo ali Mehiko. Wilson je v svojem dosedanem ravnanju diplomatskih odnošajev ustrelil marsikaterega velikega kozla, toda vseeno obvaroval je svoje državljane pred nepotrebnim prelivanjem krvi in drugimi groznimi posledicami vojne.

Dalje je važna Wilsonova izvolitev tudi zaradi finančnega ustroja naše republike. Wilsonova vlada je sprejela zakon, ki je v znatni meri omejil moč in oblast new yorških denarnih magnatov, ki so prej narejali denarne krize in slabe čase, ravno kadar se jim je zljubilo. Oni so enostavno ustavili svoj denar, na kar je nastalo pomanjkanje istega in podjetja so se ustavljala eno za drugim. Temu je morala slediti kriza. Sedaj pa vlada priskoči na pomoč z denarjem potom svojih rezervnih bank, ako je treba. Ta Wilsonova naredba je vzrok, da lani in predlanskim nismo imeli take krize v Združenih državah, kakršne še ne pomni Amerika.

Wilsonova zmaga pri zadnjih volitvah je končno značilna tudi zato, ker je pokazala, da imajo volilci naše republike vseeno trohico razsodnosti in da se niso dali zapeljati v vabljive mreže denarnih magnatov, ki s svojo politično mašino in neizčrpljivim virom drže skoro vse vzhodne države v svoji oblasti in tako odločujejo vlado cele države. Letos pa vzhod kljub svoji moči ni mogel odločiti, temveč je odločil zapad. To pomenja važno spremembo v mišljenju prebivalstva in republikanci bodo morali z njo računati, ako bodo hoteli upati na zmago leta 1920. To pa dalje pomenja, da bodo morali kapitalisti opustiti dosti svojih roparskih naklepov.

Wilsonovo zmago torej lahko smatramo za znak splošnega napredka, čeravno ne baš velikega. Pozabiti pa namreč ne smemo, da se kolo napredka suče zelo počasi a gotovo, dokler ne pride kaka nepremagljiva elementarna sila, ki zasučee v kratkem času za desetletja ali celo stoletja.

Bensonova zmaga bi pomenjala za delavstvo veliko, Wilsonova pomenja nekaj, Hughesova bi ne pomenila nič ali celo škodo.

V DOBI SPLOŠNEGA BLAGOSTANJA

Pred sodnika Page-a so pripeljali Thomas Brackel-a pod obtožbo, da je vlomil v tovorni voz Northwestern železnice. Njegov zagovor je bil to, da ima dvanaest otrok in da njegov zaslužek ne zadostuje za vse družinske potrebe. Ker je pomožni distriktni pravdnik predlagal milostno sodo zanj, smemo verovati Brackel ovemu zagovoru; kajti urad distriktnega pravdnika se prej dobro informira o vsakem slučaju, predno predlaga milost za kakega zločinca.

Kdo je Thomas Brackel? O tem časopisje ne poroča in je nazadnje tudi vseeno, kdo že je; kajti ne gre za osebo, temveč za stvar, za njegovo dejanje, ki ga je pripeljalo pred sodišče. Ta njegov čin je važen za vsakega človeka, ki je navezan na svoj lastni vsakdanji zaslužek, pa če ima družino ali ne; kajti ako je nima, jo bo prej ali slej najbrže dobil.

Pomislino na očeta meznega delavca in na njegovih 12 otrok in ženo, ob enem pa pomislino na sedanjo neznosno draginjo! Tudi če zasluži tak oče pet dolarjev na dan, je nemogoče zadostiti vsem potrebam družine. Toda, koliko delavcev je v Milwaukee, ki zaslužijo toliko; — bi jih pač lahko sesteli. Navadna plača je od \$2.50 do \$3.50 na dan. Pri takem zaslužku nima 14glava družina nikake možnosti za zadostno in primerno prehrano, za opravo, stanovanje in gorkoto. Ako noče reditelj videti svoje družine v pomanjkanju najnujnejših življenjskih potrebščin, tedaj mora iti ali prosit ali krast, rad ali nerad. To je mera za prosperiteto, ne pa, če velike korporacije in druga podjetja proglašajo sto-procentne dividende.

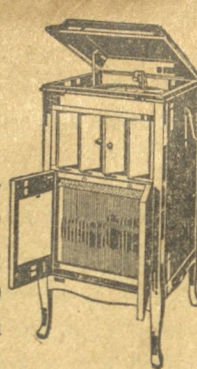
Ob tej priliki ne pozabimo zadnjih volitev in njihovega izida! Čegavih je onih 16 milijonov glasov, oddanih za republikansko in demokratsko stranko? Gotovo nič ne pretiravamo, ako zapišemo, da je bila najmanj ena polovica teh glasov oddana od delavcev, enakih ali podobnih onemu milwauškemu delavcu, ki je vlomil v tovorno karo, da tako preskrbi svojo družino z najpotrebnejšim.

Omejimo se samo na izid volitev v naši državi. Za governorja je bil izvoljen človek, ki deluje na to, da bi bili delavci še slabše plačani, ki deluje na to, da bi spekulantje napravili še več profita in da bi bila draginja še hujša, da bi napravili velekapitalisti še več dobička. Za to je najboljši dokaz njegova administracija. In prav ta človek je bil izvoljen z delavskimi glasovi in sicer z znatno večino. Brez glasov meznih delavcev bi moral propasti in če bi tudi vsi drugi volili zanj. Delavci so izvolili svojega najzagriženejšega sovražnika za svojega governorja, kar je prav isto, kakor če bi ovce postavile volka za svojega pastirja. Ali ni to dovolj žalostno izpričevalo za delavstvo samo? Ali ni to pozitiven dokaz, da delavci nočejo ali pa ne znajo samostojno misliti. To pa utegne tudi pomeniti, da so delavci zadovoljni s sedanjimi razmerami, ker drugače bi si izvolili drugega človeka za to važno mesto.

Delavci so torej sokrivi sedanje draginje in zato morajo najprej sami sebe poboljšati in šele potem smejo pričakovati izboljšanja od vlade.

V Pontiac, Ill. je pred kratkim izginila hčerka bogate in odlične družine. Sedaj so našli njeno truplo v reki. Preiskava je do gnala, da je bila umorjena. Zaprli so očeta, mater in sestro.

Nabavite si to GRAFONOLO za BOŽIČ sedaj. — Cena \$15.00 — do \$200.00. Odplačilo \$1.00 na teden in več.

Winter Piano Co.
375 Grove Street

EMPRESS MILLINERY

E. POLLEY
352 Grove St.

Velika izbira modernih ženskih klobukov po nizkih primernih cenah

KLOBUKI OD
\$2.50
NAPREJ

Telefon: Hanover 3362-J

ANDREW JONAS

Pogrebnik

393 GROVE ST.

Telefon Hanover 40

Krasen pogreb za \$65.00

NA PRODAJ hiša z dvojnim nadstropjem na 53 Ave blizu National-av po nizki ceni pod lakkimi pogoji. Zraven dve loti. Ugodna prilika, kdor želi imeti svoj dom. Vse še v dobrem stanju. Vprašajte na 322 Washington st (2. floor ali 418 Clinton St. (N17)

NA PRODAJ SALOON

Poceni na najboljšem prostoru na West Allis med Slovenci. Vokal Grenfield in National Ave, sedaj Six Point Hotel. Vprašajte O. CONRAD, 5524 Nat'l-av, W.A.

JOHN RAUNIKAR

GOSTILNA

358 REED STREET

Sveže pivo Edelweiss

Dobro domače vino.

Izvrstna posrežba

Uljudno se priporočam Slovencem in Hrvatom, da me obiščejo v mojih prostorih, kjer sem Vam vedno na razpolago.

Bratom Slovencem

in

Hrvatom

priporočam svojo

BRIVNICO

z dobrim in točnim

delom.

Pridite

in

prepričajte se!

S. FABIJANČIČ

5124½ National Ave., West Allis.

FERKO BROS.

Mesarija

270 FIRST AVE

Vedno sveže in prekaljeno meso kakor tudi klobase domačega izdelka. Perutnina in divjačina v času.

NAJ CENEJE!!!

ZaNaSliVeJe!

HITREJE!!!

POŠILJA

Denar v staro domovino

LOUIS BEWITZ

5226 National-av West Allis

Kadar ste žejni ali lačni, ne pozabite, da ste vedno postreženi točno s svežimi jedili in pristnimi pijačami pri

FRANK ZAJEC

198 FIRST AVE

VIL. J. GRONEWALD

Licencirani pogrebnik

in maziljenik

Brezplačna poraba privatne kapele.

Cene nizke.

347 REED ST. med National Ave.

in Walker St. MILAUEKE.

Telefon Hanover 4497

FRANK TURK

526 Reed Street

KROJAČ

Izdelujem vsakovrstne nove obleke po najnovejši modi in čisti ter popravlja stare. (30S)

POZOR SLOVENSKI

MOTORISTI

Kadar potrebujete "tajerje", nove ali stare, jamčena popravila, obrnite se na

ALB. H. ZIGOY

513 National Avenue.

Naš moto je postrežljivost.

Telefon Hanover 875

THE NATIONAL STUDIO

412 National Ave

Naša posebna ponudba za Božič: Fotografije kabineta velikost, fine z eno veliko sliko zraven, ducat \$4.00. Ekstra fini kabinet \$2.50 za ducat.

Postne karte najfinije od \$1 naprej Odprto ob nedeljah.

C. TONNDORF, vodja.

300 PEČI

ZA GRETI IN KUHATI

in peči za mehak premog se proda zelo poceni

Za vsako peč garantiramo.

Postavimo na dom brezplačno kamorkoli kdo želi

Velika prilagodnostna kupčija

Novo in že rabljeno pohištvo in

PREPROGE

J. MANDELKER

289 GROVE ST.

ZJEDINJENI SLOVENC

V MILWAUKEE, WIS.

Predsednik: JOHN KRANIC, 408 Park St. od dr. Sloga št. 1, J. S. P. Z. S.
Podpredsednik: JOHN CAMERON, pri dr. Sloga št. 1, J. S. P. Z. S.
Tajnik: F. X. VERNAN, 822 Kinzie-av od Sloga 1, J. S. P. Z. S.
Blaginjak: J. WOLFGEMUTH, 822 Kinzie-av od Sloga 1, J. S. P. Z. S.
Zapisnikar: FRANK MATITZ, 212 Greenbush st., od pevs. kluba "Zvon".

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN LENKO, 309 First Ave. od dr. Sloga št. 24 S. S. P. Z.
ANTON GOLICNIK, 238 Florida st., od dr. Sloga št. 65 K. S. K. J.
MATH STIGLITZ, 415 Florida st., od dr. Sloga št. 1, J. S. P. Z. S.
FRANK LIMONI, 377 Virginia st., od dr. Sloga št. 16 S. N. P. J.
GIZELA STIGLITZ, 415 Florida st., od dr. Sloga št. 65 K. S. K. J.
FRANK KOPUSAR, 456-54 Ave od dr. Sloga št. 65 K. S. K. J.
LOUIS SEKULA, 465-52 Ave od dr. Sloga št. 65 K. S. K. J.
FRANK GRILICA, 463 Virginia St., od društva "Lilija".

DRUSTVENI ZASTOPNIKI:

JOE WINDISHMAN od društva Sv. Janeza Ev. št. 65 K. S. K. J.
FRANK FRANCIC od društva Sv. Janeza Ev. št. 65 K. S. K. J.
MATH STAMER od društva Sloga št. 16, S. N. P. J.
FRANK KRIVISAR od Slov. Sam. Podp. dr. "Lilija".
JOHN MATOH od Slov. Sam. Podp. dr. "Lilija".
JOHN JANEZIC od društva Naprednost Slovencev št. 3, J. P. Z. S.
ANTON RECELJ od društva Naprednost Slovencev št. 3, J. P. Z. S.
MATH SEKULA od društva Sv. Jožefa K. S. K. J.
JAKOB OBLAK od društva Sv. Jožefa K. S. K. J.
NEZA MEDVED od dr. Napredna Slovenca št. 6, J. P. Z. S.
ANGELA GERVOL od dr. Napredna Slovenca št. 6, J. P. Z. S.
JOHN KROLNIK od društva Balkan št. 24 S. S. P. Z.
MIKE KOČAR od društva Balkan št. 24 S. S. P. Z.

Vsako društvo je upravičeno do treh zastopnikov.
Seje se vrše v slučaju potrebe najmanj vsake tri mesece enkrat.

ZAVARUJTE SE

pri "Jugosl. Podpp. Zvezi Sloga"!

Ako ste pri pristopu stari 20 let, plačate za \$500 posmrtnine 45 centov na mesec; po preteku 5 let imate pri Zvezi rezervne (na dobrem) \$15.63, po 10 letih pa \$34.49.

S pristopom 21 let imate po 5 letih \$16.34, po 10. pa \$36.00
S pristopom 22 let imate po 5 letih \$17.07, po 10 pa \$37.58
S pristopom 23 let imate po 5 letih \$17.84, po 10 pa \$39.21
S pristopom 24 let imate po 5 letih \$18.64, po 10 pa \$40.91
S pristopom 25 let imate po 5 letih \$19.46, po 10 pa \$42.67
S pristopom 27 let imate po 5 letih \$20.33, po 10 pa \$44.50
S pristopom 27 let imate po 5 letih \$21.23, po 10 pa \$46.40
S pristopom 28 let imate po 5 letih \$22.33, po 10 pa \$48.37
S pristopom 29 let imate po 5 letih \$23.27, po 10 pa \$50.41
S pristopom 30 let imate po 5 letih \$24.15, po 10 pa \$52.52
in tako naprej, kakor se plačuje po N. F. C. lestvici.

V slučaju, da odstopite ali ako ste izključeni, dobite svojo rezervo izplačano; to zahteva postava države Wisconsin. Toraj ne rizirate ničesar, ker dobite v posmrtninski sklad uplačani znesek nazaj; to je edina slovenska organizacija, ki ima to ugodnost!

V slučaju potrebe Vam Zveza posodi denar na vašo polico. Naša Zveza je glede solventnosti druga organizacija izmed vseh, ki so opravičene v državi Wisconsin.

Na vsakega člana odpade skoraj \$40 premoženja, torej je ta Zveza ena izmed najbogatejših.

Vstanovniki novega društva so pristopnine prosti.

Kjer še ni društva, pišite po pojasnilo glede vstanovitve na glavn. taj. J. Ocvirk, 440 S. Pierce st, Milwaukee, Wis.

JUGOSL. PODP. ZVEZA SLOGA

upravičena do poslovanja v državi Wisconsin.

UMRLJIVOST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH BREZ POTREBE

V Zdrženih državah umre v enem letu več ljudi od preprečljivih bolezni, kakor pa znaša število žrtev sedanje vojne za posamezne vojujoče se evropske države.

Več kakor ena tretjina toliko ljudi kakor jih zahteva vojna v posameznih državah, umre v Zdrženih državah samo za jetiko. Ta važna dejstva je prinesla na dan preiskava o vprašanju: V koliko se razlikujeta v številu človeških žrtev vojna in mir tam, kjer se ne skrbi zadostno za blaginjo človeških življenj.

770,000 mrličev na leto.

Devet glavnih bolezni povzročajo smrt, zahteva v Zdrženih državah vsako leto 770,000 človeških življenj. Naslednje številke kažejo primerjatev med tem in med vojnimi žrtvami nekaterih evropskih držav za dobo enega leta:

Zdržene države	770,000
Francija (prvo leto)	700,000
Rusija	450,000
Nemčija	425,000
Avstrija	350,000
Anglija	125,000

Od devetih bolezni, prinašajočih smrt je samo ena neprepredljiva.

Zdravstveno poročilo za leto 1914 — (za 1915 ga še ni) — izkazuje, da je največ ljudi umrlo za srčno boleznijo, ki je zahtevala 150,000 smrtnih slučajev.

Zvezni ljudski zdravstveni urad izjavlja, da je srčna bolezen v znatni meri preprečljiva. Ta morilna bolezen je prav dostikrat posledica narastlih mandelnov, revmatizma, skrlatinke in otrpenja. Te pa se dajo vse kontrolirati in preprečiti. Ko se bo to storilo v zadostni meri, se bo tudi srčna bolezen znatno omejila.

Po številu zahtevanih žrtev pride za srčno boleznijo na vrsto jetika s 145,000 letnih slučajev smrti. Tudi ta morilka se da znatno omejiti; treba je samo izboljšati zdravstvene razmere po delavnicah, stanovanjih itd., treba

je tudi dati boljši zaslužek najrevnejšim slojem ter skrbeti za dobro in zdravo mleko.

Vnetje pljuč ali pljučnica zahteva v Zdrženih državah vsako leto 120,000 žrtev. Najmanj polovica teh slučajev se da preprečiti, kakor trdijo zvezine zdravstvene oblasti.

Bolezen na ledicah je leta 1914 zahtevala 101,000 človeških življenj v Zdrženih državah. Tudi to število se da veliko zmanjšati.

Za rakom je leta 1914 umrlo 78,000 ljudi. Ako se rak pravočasno operira, tedaj je preprečljiv.

Griza in druge čevne bolezni so zahtevale isto leto 78,000 med otroci, starimi manj kakor dve leti. To je naravnost zločin, izvršen nad človeškimi bitji, ki si ne morejo sama pomagati. Zdravstvene priprave in ravnanje z mlekom za deteta bi zmanjšalo slučaje smrti vsled te bolezni na zelo nizko število.

To so glavne bolezni - morilke med prebivalstvom Zdrženih držav. Da je število njihovih žrtev tako veliko, nosijo veliko krivde zvezina, državna, okrajna in mestna uprava, veliko pa tudi ljudje sami, ker so preveč brezbržni in ker ne gredo pravočasno k zdravniku. Nekateri ljudje so skrajno brezbržni za svoje zdravje; mislijo, da jim nobena stvar ne more škodovati, ker so zdravi. Toda taka neopravičena prevzetost se največkrat prav kruto maščuje.

Zdravje je zaklad za vsakega človeka. Življenje brez zdravja ni vredno, da bi je človek živel. Toda zdrav človek se navadno le malo zaveda, kaj ima, ko ima zdravje; ve ga ceniti šele potem, ko ga izgubi, ko je že prepozno. Še železen stroj se potre, in polomi, ako pride kaj iz reda, tem prej pa pride kaj narobe v človeškem telesu, ki je tako popoln stroj, da noben, še tako popolno izdelan stroj, niti senca ni o popolnosti človeškega telesa. Zato mora človek vedno paziti, da ne pride kaj narobe v njem.

Bodimo vedno pazljivi na svoje zdravje, dokler ga imamo, sicer nam bo enkrat žal po njem!

NJENA DOTA

On jo je nekega dne zagledal, ko je šel zjutraj proti trgovini. Njena krasna postava, lepo eveteča lica, z velikimi jasnimi očmi, in njena živahna in gibčna hoja; vse to ga je v prvem trenutku očaralo in rekel si je: "Krasna deklica". Potem pa je vedno nekoliko prej odhajal od doma, da jo je zamogel dlje časa in pozorneje gledati in občudovati. Tudi ona je rada čakala. In tako sta pričela hoditi skupaj na delo in se skrivaj spogledovati in nasmihati. Tudi ona si je že rekla, da je on lep človek. In v resnici je sijala iz njih ona lepota mladosti, ki širi okrog sebe ljubezenski čar. Od one nepoznane moči, ki ju je vlekla skupaj, sta hodila skupaj, se pogovarjala in ljubila. Ne da bi se vprašala, kdo sta, kaj delata, sta se Karol in Lojzika zaročila, poslušavši edino le glas njunih src. Vedela sta čisto dobro, da se ne bosta nikdar poročila, ako pričneta premišljevat in prevdarjati, kako slabe razmere ju čakajo in če bi poslušala nasvete onih prepametnih ljudi. Poslušala sta samo glas njunih src in njihov ljubezni, ki jima je govorila s tako zapovedujočim glasom. Ker pa sta bila poštena, mlada človeka, vzgojena v strahu pred sodbo ljudi in v spoštovanju do reda in poštenosti, sta počakala na dovoljenje njih starišev in blagoslova cerkve.

Poročila sta se krasnega pomladanskega jutra in se podala, vzra doščena in osrečena od sladkih čuvstev ven v cvetočo naravo. Bilo jima je, kakor da ni nobene preteklosti in prihodnosti za nju, temveč samo sedanjost in ta sedanjost je bila napolnjena samo z enim sladkim čutom, da se ljubita in da sta združena. V tej sedanjosti nista imela nikakega hrepenja več. Bila sta popolnoma zadovoljna. Ljubila sta se in nista poznala nobene druge želje, nobene druge misli, kakor ljubiti se. Tako sta sedela na robu gozda, obdana od dišečega pomladanskega zelenja, poslušajoč tajni šepet dreves in petje ptic. Vlak se je prikazal izza ovinka in drvil proti mestu; njune misli so mu sledile. Tedaj se prebudita iz sladkih sanj. Morala sta nazaj v mesto, pri vходу katerega bi morale biti zapisane besede: "Gorje ubogim".

Toda kaj to? Saj ne bodeta nikdar tako uboga, saj se tako goreče ljubita.

Brez odlašanja se odpravita na delo. Nestrpno čakata večera, da se zopet vidita, ko se nekaj časa medsebojno osrečujeta in tolažita ter pozabita na vso trpljenje v trgovini in delavnici.

"Midva sva vstvarjena, da bi živela v radosti brez skrbi le najini ljubezni. In vendar sva le sužnja. Zakaj morajo delati tvoje drobne roke?" Tako je nekega dne pričel govoriti Karel in poln usmiljenja zrl izmučen obrazek svoje žene.

"Oh pojdi, no, midva bova že dosti zaslužila, tako, da bova še enkrat bogata", mu je odgovorila Lojzika.

"Potem bo že prepozno", ji je odvrnil Karel.

Prišel je čas, ko ona ni imela več dela, kakor se je to ponavljalo vsako leto. Njen zaslužek je odpadel in v gospodinjstvu ni šlo več tako gladko. Vzlic temu je z možem mesečno plačo in z malim zaslužkom, ki ga je sprejela za mala hišna dela pri sosedih, četravno težko, vendar pa nekako izhajala. On je hodil še vedno lepo obločen, kakor se zahteva od trgovskega pomočnika. Vendar pa svoje žene ni več tako vroče ljubil, postal je že hladnejši. Misli je na to, da bi lahko namesto Lojze, ki stane samo denar, dobil bogato ženo, kakor njegov prijatelj Ernest, ki je poročil staro, a zelo bogato vdovo. Pravzaprav si je mislil, ona je tako šamo ljubica, ki jo redi in prejšnjih svojih ljubic ni nikdar podpiral zato, da

bi ga ljubile. Ljubezen, ona ljubezen, ki je bila od začetka sreča, tolažba, potem pa že plačilo, mu je postala zdaj samo še zabava, za katero plača in ki se mu zdi vedno predraga. Tudi še potem, ko je žena zopet dobila svoje delo, so ga mučile te misli. Lju beznivost žene do njega, njena pohlevnost se mu je zdelo nekaj popolnoma naravnega in navadnega. On je bil gospod in ona sužnja.

Potem pa se je zgodila nesreča, ki ju je vrgla v težke skrbi. Kari je zgubil svojo službo. Zalahvalili so se mu z izgovorom, da morajo varčevati pri delavcih. Moral je iti iskat drugo službo, kar je bilo zanj težko, ker je bil učen le površno in ni imel zadostnega znanja. Najpreje je iskal službo, katere zahtevajo najmanj dela in so najbolj plačane. Nazadnje ko je bilo vse zaman, je bil pa že pripravljen vzeti vsako še tako slabo, pa tudi take ni našel. Med tem časom je morala žena s svojim zaslužkom vse preskrbeti: za kuhinjo in za možovo obleko in izdatke. Delala je noč in dan. Brez godrnjanja je poslušala kletve svojega dragega.

On še vedno ni našel službe, ki bi bila zanj "dostojna", kakor se je izrazil v neumni domišljiji. Ko je prišel zopet čas, da je tudi žena izgubila delo, je prikupila revščina do vrhunca. Kaj zdaj začeti? S petdesetimi vinarji, ki jih zamore zaslužiti ona, ne moreta živeti. Ona mu je to predstavljala in skušala pojasniti. Rekla mu je, da je vse kar je imelo vrednost, že zastavljeno, na prijatelje in znanca pa se tudi nemoreta ozirati. Svetovala mu je, da naj vzame kako drugo delo, kar bi bilo vendar boljše kot umirati lakote. Karl ji je odgovoril osorno: "Nikdar!" češ, da raje umrje od lakote. Tisti večer je bila večerja zelo slaba in naslednji večer še slabša. Pričela se je oglaševati lakota. Karl pa je postal surov ter začel z njo grdo ravnati. Sama si je odtrgovala od ust, samo, da je prišla na njega več in da je on imel za tobak. Kaj bi se morala narediti več? Spomnila se je dneva, ko je prišla iz nekega skladišča in jo je nagovoril neki gospod ter ji ponudil denarja. Denarja! Ona je morala imeti denar na vsak način. Ne iz ljubezni, tudi ne iz strasti, temveč samo zaradi bede in ljubezni do Karla. In kaj pa je pri tem?.. Neznane je, ki je ne bo več nikdar videl in nikdar zvedel, kdo je ona. Čednost, kaj čednost. To je prav lepo, ako je želodec poln. Edino brezčasno in sramotilno na tem svetu je pač uboštvo.

Zvečer tistega dne je našel Karol polno mizo. Tobak in steklenice vina, — in to se mu je zdelo popolnoma naravno; nič se ni čudil ali vprašal. Ali ni tudi njegov prijatelj Ernest preskrbljen od svoje žene in še veliko drugih mož! Nič ni zapazil in tudi ne vprašal in tudi ne zapazil boječega molčanja svoje žene, ki je vedno trepetala ob misli, da bi on zamogel zvedeti resnico. Vendar pa se je vedno zopet vrnila k temu sredstvu, da je dobila denar. Karol pa ni nič več iskal dela, živel je popolnoma mirno.

Nekega dne pa je šla po cesti s tujim možem roko v roki. Hipno se ji je zazdelo, da ji nekdo sledi in ozrla se je in mislila, da je njen mož ter je zbežala. Bolj mrtva kot živa je prišla domov, v strahu, kaj poreče mož. Karol je mirno bral časopis, se ji nasmejal, jo objel ter jo poljubil. Nekaj dni od časa, odkar je imela dovolj jesti, jo je zopet ljubil in jedel prav z izvrstnim tekotom. Ona si je mislila: Ne, to ni bil on, zmotila sem se; on je ja tako strog glede čednosti.

Nekega večera po tem dogodku, ko je bila zopet v družbi gospodov, ki so kupovali njeno ljubezen, je zagledala naenkrat pred seboj svojega moža. Sedaj pa ni bila več zmota. On jo je videl in spoznal ter se molče ozrl v stran. Toraj on ve vse in se strinja s tem! V prvem trenutku je hotel planiti nanj in mu razpraskati hinavsko lice ter mu povedati, kaj da je. Potem pa si je premi-

Telefon Hanover 570

Za pošteno blago po nizkih cenah se ogasite pri

The HOTZ & MOHAPT Co.

POHIŠTVO, TAPETIRANJE, PREPROGE in POSTELJNINA

Za gotovino ali časovna plačila.

496 NATIONAL AVENUE MED 3rd in 4th AVENUES

FRANK FUŽIR

HOTEL IN SALOON
228 REED STREET
Priporoča snažna prenočišča, sobe na teden ali na dan.
Vedno sveže PABST PIVO.
Telefon Hanover 3843-Y

JOHN TESOVIK
(Na vogalu So. Pierce St.)

Gostilničar, 297 FIRST Ave
Vsem cenjenim rojakom priporočam v obilen obisk svojo gostilno, kjer točim vedno sveže pivo, vino, likerje ter imam na razpolago fine smodke.
Priporočam se vsem za prijazen poset!

THE WEST ALLIS STATE

BANK

WEST ALLISKA DRŽAVNA

BANKA

Varna - Močna - Pomagalna
Pri nas nalaga veliko Slovencev svoje prihranke.
Mi želimo vse Slovence.
Časovne vloge.

Plačamo 3 od sto obresti.
WEST ALLIS, WIS.

KRASNE FOTOGRAFIJE

Vsake vrste po nizkih cenah. Ženitbene, obhajilne in birmske slike moja posebnost. Z vsakim naročilom 1 duca ali več te vrste slik napravim eno lepo veliko zastoj. Povečujem iz malih na veliko v vsakovrstnih barvah. Na željo grem tudi fotografirat na dom ali kamor me kdo zahteva.

Zakaj bi hodili k tujcu, ako Vam rojak postreže še bolj kot drugi?

FRANK SKOK,
SLOVENSKE FOTOGRAF
438 — 52nd AVENUE
WEST ALLIS, WIS. Tel. W. Allis 456-J

Priporočam se Slovincem in Hrvatom ter jim naznanjam, da sem otvoril restavrant. Pri meni dobite okusne jedi in pečenke, kavo, mleko in "soft drinks". Postreženi boste točno. Vse je vedno sveže in sanitarno.
JOSEPH DUL
402 Clinton Street

FOTOGRAFIJE!

Za ženitbene slike se obrnite na
L. HAGENDORF.
FOTOGRAF
Sedaj na
443 National Avenue
2 vrata zapadno od Kroegerja

Mrs. Mary Ocvirk

300 Grove Street.

Telefon Hanover 2692
SLOVENSKA BABICA
Se priporoča vsem Slovincem.

Naznanilo in priporočilo!

Slovenem in Hrvatom na West Allisu naznanjam, da dobite pri meni premo, vsake vrste in drva po nizki ceni. Na razpolago sem vam vsaki čas.

Postrežba hitra.

EKSPRES

VALENTIN PETRIN
775 — 64th Ave
Telefon West Allis 546-R

FRANK FRANCIC

zastopnik za

prvovrstno

dobro

poceni

ŽGANJE

in vsakovrstne likerje.

ZAPOMNITE SI

da ste pri njem postreženi boljše in bolj točno kot kje drugje; obenem pa podpirate svojega rojaka.

Telefon Hanover 2410
Dr. EDWARD CASEY
Zobozdravnik
Odprto tudi zvečer od 7.—9.
204 Stumpf & Langhof Bldg
(Grove st. in National ave)

AHRENS and VAHL
Obuvala za vso družino
355 GROVE STREET

ZASTOPNIKI ZA SLOVENIJO

Za Milwaukee: August Collander
Joe Ajdich, John Vodovnik in
J. Wohlgemuth in John Sušnik.
Za West Allis: Frank Čandek in
Frank Benda.

Za Port Washington: Frank Zakrajšek.

Za Sheboygan: Anton Zakrajšek in Heronim Svetlin.

Za Racine: Joe Strucelj.

Za Aurora, Minn.: F. C. Marolt.

Za Granville, Ill.: Math Zupančič.

Za N. Chicago in Waukegan, Ill.: Anton Turk.

Za Cecil, Pa.: Mike Hočevar.

Za New Alexandria, Pa.: Frank Repovsh.

Za Baltic, Mich.: Ivan Cotič.

Za Cleveland, Ohio: Math Kobal.

Za Braddock, Pa.: Martin Hudale.

Za Export, Pa.: Andrew Bogatay.

Za Aurora, Ill.: Martin Junkas.

Za Colo Springs, Colo.: Paul Stern.

Za Panama, Ill.: Frank Golčnik.

Kjer še nimamo zastopnikov, prosimo rojake, da se taisti prijavijo, ki imajo do tega veselje.

IGNAC KUŠLAN
SLOVENSKA GOSTILNA
IN RESTAURANT
229 First-av., Milwaukee
Prodajem izborne vsakovrstne pišče in dobre cigare. Topel prigrizek ob vsakem času.
Slovincem se priporočam

Vedno sveže Waukesha pivo..
JOHN SKOK
SALOON
360 Florida St, Milwaukee, Wis.
Se priporočam cenjenim rojakom v blaghoten obisk (N17)